

Právnická fakulta Masarykovy  
univerzity

Katedra finančního práva

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Koncesionářské poplatky

Václav Maleček

2009

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Koncesionářské poplatky  
zpracoval sám a uvedl jsem všechny použité prameny.“

## Obsah práce:

1. Úvod.....	4
2. Koncesionářské poplatky.....	5
2.1 Koncesionářské poplatky obecně.....	5
2.2 Koncesionářské poplatky historicky.....	5
2.3 Koncese.....	7
2.4. Televizní poplatky.....	7
2.4.1. Historie televizního poplatku.....	7
2.4.2. Počet evidovaných přijímačů.....	7
2.4.3. Jak a za co se platí.....	8
2.4.5. Role televizního poplatku ve financování televize veřejné služby.....	9
3. Televize veřejné služby.....	12
4. Financování veřejnoprávních médií v Evropě.....	14
5. Financování a hospodaření České televize.....	17
5.1 Struktura financování.....	17
5.2 ČT a reklamní kvóty.....	19
6. Problém vybírání televizních poplatků.....	21
6.1 Typy výběru poplatků.....	21
6.2 Klady a zápory různých typů výběru poplatků.....	21
6.3 Přístup k poplatkům ve vybraných evropských zemích.....	22
6.3.1. Německo.....	22
6.3.2 Slovensko.....	24
6.3.3 Velká Británie.....	25
7. Právní úprava koncesionářských poplatků.....	26
7.1 Zákony obecně.....	26
7.2 Popsání zákonné úpravy.....	26
8. Výběr koncesionářských poplatků u právnických osob.....	30
9. Vymáhání koncesionářských poplatků od neplatičů.....	32
10. Návrh na zrušení poplatků.....	35
11. Závěr a doporučení de lege ferenda.....	37

12. English Summary.....	40
13. Seznam použitých zdrojů.....	41

# 1. Úvod

Tato bakalářské práce se zabývá problematikou koncesionářských poplatků, neboli poplatků za televizi a rozhlas. Vybral jsem si ji proto, že se týká většiny obyvatelstva naší republiky a v určitých časových periodách se stává poměrně diskutovanou záležitostí. Ať už se jedná o diskuze ohledně zvyšování koncesionářských poplatků, o účelném využití těchto financí, nebo se řeší názorové proudy různých iniciativ snažící se současný systém změnit, buďto částečně nebo od základů. Pravidelně se veřejnost i osoby činné v politice rozdělují na příznivce a zastánce stávajícího financování veřejnoprávních médií systémem vybírání koncesionářských poplatků a na jeho odpůrce, kritiky a navrhovatele řešení jiného. Samotnou kapitolou jsou kritici a odpůrci veřejnoprávní televize a rozhlasu samotných, kteří zastávají názor tyto média zrušit, neboť je považují za zbytečná v dnešní podobě mediálního trhu v této oblasti.

Cílem této práce je nejprve nastínit stručně historii a funkci koncesionářských poplatků a to zejména poplatků za televizi, kterým bych se věnoval více, protože si myslím, že jako největší a nejvlivnější veřejnoprávní médium budí nejvíce emocí a popsat právní úpravu platnou v České republice. Poté bych chtěl popsat situaci, která ohledně výběru poplatků panuje u nás a porovnat ji s tím, jak se stejnou problematikou vyrovnali ve vybraných okolních zemích. Dále bych chtěl poukázat na komplikace spojené s výběrem poplatků od právnických osob, zhodnotit jestli má výběr těchto poplatků vůbec smysl a pokusit se nalézt řešení k tomuto problému. Jako součást práce jsem zařadil i stručný nástin hospodaření České televize, neboť se domnívám, že je to důležité pro pochopení toho jak se ke koncesionářským, potažmo televizním poplatkům staví jak jejich zastánci, tak jejich odpůrci. Vysvětluji zde také pojem Televize veřejné služby, který je důležitý pro zařazení věci do kontextu. V druhé části práce se zabývám, jednak řešením vymáhání dlužných poplatků, jak si s tím poradila naše Česká televize a také zajímavým návrhem na zrušení koncesionářských poplatků. V závěru jsem si dovolil shrnout popisovaný stav a vyjádřit vlastní názor na problematiku a pokusit doporučit vhodné řešení, respektive přiklonit se k jednomu z řešení v práci popisovaném. Při práci jsem používal zdroje publikované jak zastánci současného modelu financování, potažmo systému výběru poplatků, tak oponentní zdroje od jejich odpůrců a snažil se argumenty těchto stran porovnávat.

## **2. Koncesionářské poplatky**

### **2.1 Koncesionářské poplatky obecně**

Držitelé rozhlasových a televizních přijímačů mají v současné době povinnost k placení rozhlasových a televizních poplatků. Tato povinnost vzniká v souvislosti s existencí provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání, kteří vysílají takzvaně ze zákona, neboli provozují veřejnou službu. Tyto poplatky bývají často mylně označovány jako koncesionářské poplatky. Je zvláštní, že ačkoli se povaha poplatků placených za rozhlas a televizi od počátků jejich existence naprosto změnila, jejich názvosloví mezi veřejností se prakticky nezměnil. Dnešní rozhlasový a televizní poplatek je naprosto odlišný od tehdejšího koncesionářského poplatku. Překvapivě se tedy dodnes setkáváme s právně bezobsažným pojmem “televizní koncesionář”.

### **2.2 Koncesionářské poplatky historicky**

Na území Československé republiky byly poplatky za nejdříve rozhlasové a poté také za televizní vysílání vybírány od roku 1924 a o něco později začali sloužit k úhradě nákladů na vysílání veřejné služby. Na začátku tehdy samozřejmě pouze rozhlasového vysílání bylo potřeba, aby vlastník rozhlasového přijímače získal od státu povolení (koncesi) na to že může přijímač vlastnit a používat. Za toto povolení se muselo platit a odtud vzniká onen pojem koncesionářské poplatky. Po té co začala část těchto poplatků plynout samotnému provozovateli vysílání, začíná se měnit charakter tohoto poplatku a začíná se přibližovat spíše tomu, jak ho známe dnes.

V letech 1948 až 1989 bylo možné jen stěží hovořit o koncesionářích v předválečném slova smyslu. Přesto tento model financování nejenom zůstal v platnosti pro Československý rozhlas, ale roku 1953 jej převzal i Československý výbor pro rozhlas a televizi pro televizní vysílání. Zřejmě díky přetrvávající terminologii, která se udržela trochu nesmyslně i v socialistických časech se plátcí televizních poplatků stále cítili jako koncesionáři, tedy jako lidé, kteří si tímto poplatkem platí přímo poskytovanou službu.

Tradičnímu chápání televizního poplatku napomáhala i skutečnost, že Česká televize až do jara 1994 v České republice také suplovala úlohu komerčních vysílatelů.

Nástupem duálního modelu televizního vysílání toto pojetí televizního poplatku ztratilo své opodstatnění. Tehdy Česká televize musela přijmout spolu s úlohou televize veřejné služby v duálním systému televizního vysílání i moderní evropské pojetí televizního poplatku, založené na solidární platbě držitelů televizních přijímačů za nekomerční vysílání ve veřejném zájmu. Situaci jí komplikovala zastaralá právní úprava poplatku, založená pouze na podzákonných normách.

Televizní poplatek se platí na základě zákona teprve od 1. dubna 1995, kdy vstoupil v platnost zákon č. 252/1994 Sb. o rozhlasových a televizních poplatcích. Ani z tohoto zákona však jednoznačně nevyplýval solidární princip platby televizního poplatku. Jeho právní povaha spočívá v placení poplatku za užívání přijímače a nejedná se již v žádném případě o poplatek za povolení přijímač užívat, jak by tomu bylo u koncese.

Podle současného právního řádu České republiky není pro užívání rozhlasového či televizního přijímače potřeba povolení. Podobně nezáleží na tom, zda držitel přijímače sleduje vysílání veřejné služby, nebo se zajímá pouze o vysílání komerčního rozhlasu a televize. Zpoplatněno je samo vlastnictví přijímače, ale není již udělováno povolení k tomuto vlastnictví. Celý princip naprosto opačný. Nejprve dochází k zakoupení přijímače a teprve poté vzniká povinnost platit poplatek. Pokud bychom použili koncesi tak jak je chápán její smysl sám o sobě, muselo by nejprve dojít k žádosti o vydání koncese, zaplacení koncesionářského poplatku, pak by mohla být koncese udělena a teprve poté by se mohla nějaká osoba stát vlastníkem přijímače, ať rozhlasového či televizního. Tento postup by zcela jistě neodpovídal demokratickému zřízení státu.

Ze zákona jasně plyne, že nejde o poplatky za získání povolení k vlastnictví, ale že jde o “poplatek za užívání přijímače”. Zpoplatněno je držení “zařízení technicky způsobilého k individuálně volitelné reprodukci rozhlasového, televizního nebo rozhlasového a televizního vysílání, bez ohledu na způsob příjmu”. Neplatí se za koncesi k užívání takového zařízení. Zároveň poplatky za udělení povolení (koncese) neplynou státní správě, nýbrž přímo vysílatelům ze zákona, České televizi a Českému rozhlasu.

## **2.3 Koncese**

Koncese je individuální správní akt, tedy správní rozhodnutí, kterou právní řád podmiňuje určité činnosti tím způsobem, že bez koncese by šlo o činnosti bezprávné. Koncese v dnešní podobě mohou mít různé názvy, například povolení, licence. Některé koncese mohou být spojeny s vydáním úřední listiny nebo se zápisem do veřejného rejstříku.

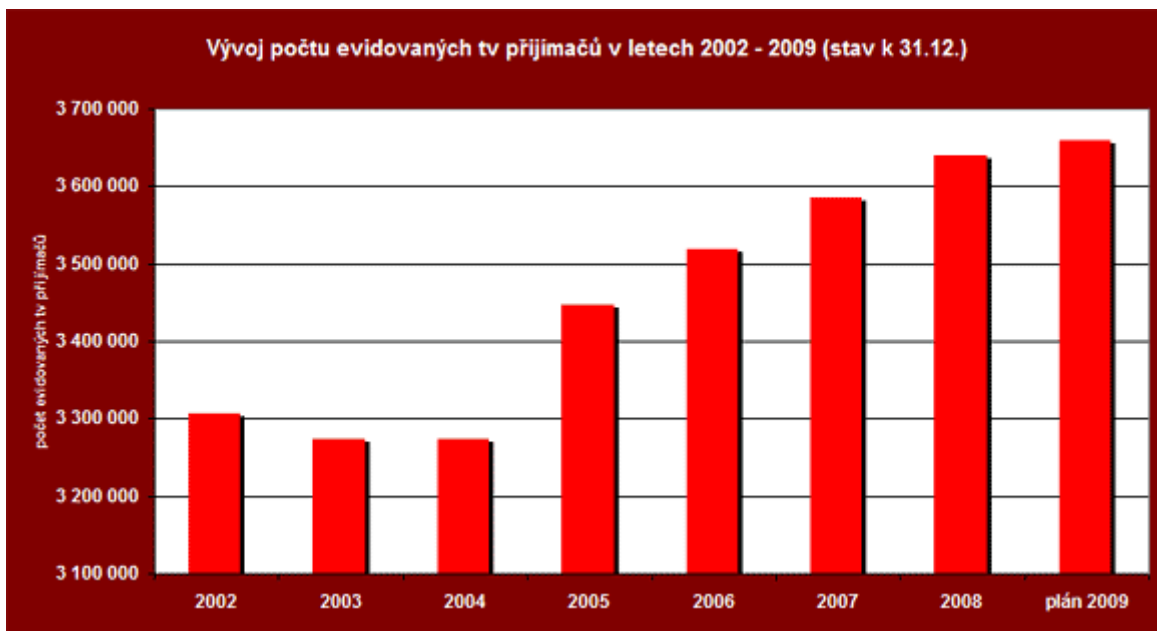
## **2.4. Televizní poplatky**

### **2.4.1. Historie televizního poplatku**

Co se týká samotných televizních poplatků, tak diváci v Československu začali za televizor platit poprvé 1. ledna 1955. Tehdy to bylo 15 korun měsíčně. První televizní vysílání z Měšťanské besedy v Praze se přitom uskutečnilo 1. května 1953 a začátek pravidelného vysílání Československé televize (ČST) je datovaný k 25. únoru 1954. První zvýšení poplatku čekalo diváky 1. července 1969, tedy necelý rok před zahájením vysílání druhého programu ČST. Koncesionářů byly tehdy už tři miliony. Poplatek stoupl na 25 korun a zůstal nezměněný přes dvacet let. 1. dubna 1991 se televizní koncese zvýšila na 50 korun a na 75 korun měsíčně podražila televize 1. července 1997. Na začátku října 2005 se zvedl televizní poplatek na rovnou stokorunu, 1. ledna 2007 stoupl na 120 korun a o rok později na současných 135 korun měsíčně. Na neplatiče poplatku čeká v současné době, pokuta 10 tisíc korun.

### **2.4.2. Počet evidovaných přijímačů**

Od roku 2004 roste každý rok počet evidovaných televizních přijímačů. Je to způsobeno jednak samotnými „opravdu novými“ přijímači, myslím tím vznikající právnické osoby a také nové poplatníky z řad fyzických osob, kteří nakoupí přijímač a přihlásí se do evidence a jednak „polepšenými hříšníky“ kteří přijímač vlastnili již dříve, ale placení poplatků se vyhýbali. Právě roku 2005 rozjela Česká televize velkou (a mocně kritizovanou) akci zaměřenou na neplatiče z řad fyzických osob.



	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	plán 2009
<b>Počet evid. tv přij. (stav k 31. 12.)</b>	3 304 498	3 271 703	3 271 062	3 445 129	3 517 252	3 583 388	3 637 562	3 657 562
<b>Roční přírůstky / úbytky</b>	-21 782	-32 795	-641	174 067	72 123	66 136	54 174	20 000

1

### 2.4.3. Jak a za co se platí

Televizní poplatek by měl poplatník uhradit vždy do patnáctého dne daného měsíce. Fyzické osoby platí vždy pouze jeden poplatek, i kdyby domácnost vlastnila několik televizních přijímačů. Právnícké osoby, tedy firmy, platí za každý jeden televizní přijímač zvlášť a většinou čtvrtletně. Za televizní přijímač se považuje klasický televizor, ale také televizní karta do počítače, nebo mobilní telefon s digitálním tunerem DVB-T, který umožňuje přijímat televizi z pozemních digitálních vysílačů. Za televizní přijímač se naopak nepovažuje samotný počítač bez televizní karty.

Pokud tedy někdo sleduje zpravodajský kanál ČT24 přes internet, nebo pořady ČT z jejího internetového archivu, a nevlastní žádný z výše jmenovaných televizních přijímačů, televizní poplatek platit nemusí. Poplatek se týká také zákazníků kabelových a satelitních

1 Tabulka počtu evidovaných tv přijímačů [cit. 29.5. 2009], dostupná na <http://www.ceskatelevize.cz/ct/hospodareni/poplatky.php>



společností, a také těch, kteří sledují televizi přes pevnou telefonní linku. Koncesionářský poplatek totiž není součástí měsíční platby za kabelovou nebo satelitní televizi. Divák jej musí platit zvlášť na účet České televize. U některých satelitních služeb dokonce není možné aktivovat přístupovou kartu k zakódovaným satelitním programům do té doby, než divák prokáže, že je plátcem koncesionářského poplatku. Česká televize pro všechny skupiny obyvatel naopak může nechat přístupovou kartu odpojit, pokud zjistí, že zákazník satelitní služby neplatí koncesionářské poplatky (všechny čtyři programy ČT jsou totiž součástí všech českých satelitních platforem). Obdobně by ČT mohla postupovat i v případě kabelových operátorů.

#### **2.4.5. Role televizního poplatku ve financování televize veřejné služby**

Televizní poplatek platíme – podobně jako sociální a zdravotní pojištění – na solidárním principu, na vysílání a výrobu pořadů pro ten druh obyvatel, který není moc v hledáčku zadavatelů reklam (senioři, národnostní a etnické menšiny) a díky tomu ani není atraktivní pro komerční televize přizpůsobovat pro ně program. Důležitá je skutečnost, že velkou část tohoto poplatku platíme nikoli na výrobu těchto pořadů, která zpravidla nebývá nijak drahá, ale na jejich vysílání. Dále jde o to, že komerční televize si pořady pro podobné menšiny nemohou dovolit vysílat kvůli předvídatelnému propadu sledovanosti, který by poškodil stanici jako celek. Uškodil by především jejímu cíleně vytvářenému obrazu televize jako zdroje zábavy, ohrozil by její image v očích těch, které soukromí vysílatelé chtějí především oslovovat, příslušníků hlavních cílových skupin pro zadavatele reklamy.

Existuje i další důležitý důvod pro existenci televizního poplatku – základním smyslem provozu komerční stanice je vytváření zisku a méně již určitých kulturních hodnot (samozřejmě existují výjimky) a to se týká především dramatické tvorby. To je případ různých seriálů a „latinskoamerických“ telenovel, které nahradily, podobně jako zahraniční filmy, ve vysílání českých komerčních stanic téměř úplně původní české seriály nebo nové české snímky. Je mnohem levnější a snazší nakoupit podobná díla k vysílání v zahraničí, než se pouštět do rizika dražší vlastní výroby.

Pokud sledovanost některého pořadu vyrobeného veřejnoprávním médiem dosáhne nebo dokonce překoná, některý z vyhlášených pořadů na komerčních stanicích jedná se o poměrně velký úspěch, ale ekonomický přínos je značně diskutabilní. Česká televize má ze

zákona povinnost vyrábět televizní pořady a vůbec svůj program koncipovat pro všechny skupiny obyvatel. Může se jednat o rozlišení věkové, to znamená dokázat zajistit výrobu od pořadů pro nejmenší děti, přes mládež, dospělé publikum, až po pořady pro seniory, nebo musí rozlišovat obyvatelstvo podle jeho demografického rozložení, myslím tím zejména národnostní menšiny, církve apod. Také programová struktura a žánrové rozlišení, podléhá určité regulaci a musí se dodržovat určité procentuální zastoupení jednotlivých druhů pořadů. Myšleno tím je, že česká televize musí odvysílat určitý objem například vzdělávacích pořadů nebo pořadů zpravodajských, publicistických či kulturních.

Výroční zpráva České televize za rok 2007 uvádí strukturu vysílání v hodinách i procentech a zde je jasně vidět, že více jak 50% vysílacího času zabírají zpravodajské, publicistické, dokumentární, vzdělávací a sportovní pořady. Zábava a dramatická tvorba jsou zastoupeny méně.<sup>2</sup>

#### **Zastoupení programových typů ve vysílání ČT1 a ČT2 v roce 2007**

<u>Programový typ</u>	<u>Počet hodin</u>	<u>% vysílací plochy</u>
Zpravodajský	3 278,0	18,7
Sportovní	1 018,1	5,8
Dramatický	3 738,8	21,3
Publicistický	2 347,0	13,4
Dokumentární	2 437,1	13,9
Zábavný	1 616,6	9,2
Hudební	1 151,0	6,6
Vzdělávací	724,9	4,1
Účelové	690,8	4,1
Reklamní	411,4	2,3
Náboženský	106,2	0,6
Celkem	17 520,0	100,0

U komerčních vysílatelů je takovéto vysílací schéma nemyslitelné, tam je důležité, aby se divák s televizí bavil.

<sup>2</sup> Podíl programových typů ve vysílání ČT [cit. 29.5. 2009] dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct/sledovanost/2007.php>

Většina těchto pořadů je vyráběna v režii České televize a nákladovost na jeden, byť poměrně krátký pořad, je dost vysoká a pro komerční stanice představují většinou pořady takového typu okrajovou záležitost. Tím nechci hanit naše komerční televize, jistěže mají také publicistické pořady, ale u nich platí zásada sledovanost za každou cenu a méně atraktivním tématům se tolik nevěnují. Těmto trendům se samozřejmě nevyhne někdy i Česká televize. Zde by ale měla být zachována co největší snaha o objektivnost a nestrannost a předání nezkreslených (a nepřikrášlených) informací. Obdobně je to i s kulturními pořady kde by mělo jít zejména o vysílání přímých přenosů, nebo záznamů kulturních děl, jako koncerty jak vážné, tak moderní hudby, divadla apod. Jedná se i o samotnou výrobu, těchto pořadů.

### 3. Televize veřejné služby

Co se týká definice media, respektive televize a rozhlasu ve veřejné službě a názorů na to jak přesně popsat a jednotně pojmenovat tuto službu tak společný konsensus nalezen nebyl. V Evropě je směrodatná definice, která je v protokole o vysílání veřejné služby z června 1997, který byl připojen ke Smlouvě o EU a definice, jsou rozebrány také v doporučení č. 1641 Parlamentního shromáždění Rady Evropy ve věci vysílání veřejné služby<sup>3</sup>. Tyto dokumenty jsou základními kameny legislativy týkající se tohoto druhu vysílání ve členských zemích Evropské unie. Ještě jeden důležitý dokument, má celkem podstatný vliv v této oblasti a to směrnice Televize bez hranic.<sup>4</sup>

Dalším způsobem jak vydefinovat vysílání ve veřejné službě jsou kritéria, která musí splňovat aktivní členové organizace EBU (European Broadcasting Union - Mezinárodní rozhlasová a televizní stanice založená roku 1950 v evropském vysílacím prostoru, Česká republika je jejím členem od r. 1993).

Jsou to zejména tyto podmínky:

1. Vysílaný program je dostupný v dostatečné kvalitě v podstatě na celém území daného státu
2. Vyrovnaný a široký záběr programů pro všechny obyvatele, včetně minorit, bez ohledu na náklady a sledovanost
3. Vlastní produkce programů

I když se zde přímo pojem vysílání ve veřejné službě nepoužívá, je jisté že tyto podmínky veřejnoprávní média splňují a měli by splňovat i nadále. Vysílatelé ve veřejné službě jsou všude vázáni množstvím povinností založených na několika základních principech a těmi jsou:

- programy přizpůsobené veřejnoprávnímu vysílání,
- nestranné a přesné informace
- univerzální přístup.

---

3 Doporučení Rady Evropy č. 1641 [cit. 29.5. 2009], dostupný na:  
<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=516>

4 Směrnice Rady Evropy 97/36/EC [cit. 29.5. 2009], dostupná na:  
[http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/tvwf/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/tvwf/index_en.htm)

a na: [http://mam.ihned.cz/c4-10000015-10511520-105000\\_d-televize-bez-hranic](http://mam.ihned.cz/c4-10000015-10511520-105000_d-televize-bez-hranic)

Ve většině zemí se zavazují k následujícímu přístupu:

1. Vysílat objektivní nezávislé a vyvážené zpravodajství
2. Zabezpečit rozmanitost programů a názorů
3. Vysílat v určitém poměru kulturní, zpravodajské, vzdělávací, menšinové, dětské, náboženské a zábavní programy
4. Prosazovat a dbát o domácí kulturu a hodnoty
5. Vyrábět vysílat pro všechny regiony v zemi
6. Bezplatně poskytovat vysílací prostor oznámením ve veřejném zájmu kterými jsou zejména (neodkladné oznámení státních orgánů jako zdravotníků, hasičů a policie a popřípadě jiných státních institucí, týkající se většinou bezpečnosti.

Dá se také říci, že smyslem pojmu veřejná služba jsou takové služby, které není možno zajistit běžnými společenskými mechanismy, jako je třeba státní moc či tržní mechanismus a jsou zároveň pro správný a demokratický rozvoj společnosti nezbytné. Jedná se o oblasti, při kterých jejich realizace nesleduje primárně ekonomický profit. Samotné fungování veřejnoprávní televize, její pozice na domácím mediálním trhu, její financování, kontrola, regulace a řízení je určována zákony té které země.<sup>5</sup>

---

5 Kodex České televize který byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky dne 2. července 2003., [cit. 29.5. 2009], dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct/kodex/index.php>

## 4. Financování veřejnoprávních médií v Evropě

Financování vysílání veřejné služby je zajišťováno po celé Evropě z několika různých zdrojů, z nichž každý má své výhody a nevýhody. Je zvláštní, že prakticky každá země si v průběhu let kdy se na jejím území vysílá, televizní signál vytvořila více či méně složitý a poměrně specifický systém financování této instituce. Na evropské úrovni neexistuje nějaké rozhodnutí nebo směrnice, která by přikazovala, jakým způsobem se mají získávat zdroje pro financování médií veřejné služby.

Nejčastějšími zdroji pro provoz této služby jsou:

- poplatky za vysílání, placené diváky nebo posluchači
- koncesionářskými poplatky, placenými komerčními vysílateli
- ostatními zdroji veřejných financí
- rozhlasovou a televizní reklamou
- rozhlasovým a televizním sponzoringem
- předplatným za přímo placené služby

Většinou je použit nějaký smíšený systém, který kombinuje několik zdrojů a to z důvodů:

- v mnoha zemích by jediný zdroj financování nezajistil dostatečný příjem, umožňující vysílatelům dostát poslání veřejné služby
- spoléhání na jeden dílčí zdroj financování vytváří závislost na tomto zdroji a je nebezpečí jakési „loajality“ k němu
- systém smíšeného financování by měl být odolnější vůči nepředvídatelnému selhání některého zdroje a možnost případně operativní začlenění zdroje nového

Pouze ve čtyřech evropských zemích, ve Španělsku, Lucembursku, Maďarsku a Portugalsku, se neplatí televizní poplatek. Ruská úprava je zajímavá v tom, že se neplatí klasický televizní poplatek, ale poplatek za anténu, tedy za technickou možnost přijímat rozhlasové a televizní vysílání. Ve Španělsku byl televizní poplatek televizi RTVE v roce 1966 zrušen po deseti letech její existence z politických důvodů.

Možné to bylo jen proto, že televize tehdy měla monopolní postavení a hospodaření mohlo být kryto výhradně z výnosů televizní a rozhlasové reklamy. Po nástupu komerčních vysílatelů v roce 1988, si příjmy z reklamy rozdělilo více subjektů a RTVE se dostala do značných ekonomických potíží a finančně ji musel podporovat stát. Takřka stejná je

situace v Portugalsku kde zrušili televizní poplatek v roce 1990 a také musela být dotována ze státních peněz. V Maďarsku byla povinnost platit poplatek zrušena v roce 2002. Bylo to z důvodů, že MTV nebylo schopno dlouhodobě vybrat poplatek od více než 50% plátců. V Lucembursku je televize (RTL) financována výhradně z reklamy, což jí umožňuje výhodná poloha, ze které plynou významné výnosy z přesahů na reklamní trhy Belgie a Francie. Mimořádně složitý systém určování výše rozhlasových a televizních poplatků existuje ve Spolkové republice Německo. V principu však platí, že poplatek je stanoven vždy na čtyři roky komisí nezávislých odborníků tak, aby v prvních dvou letech tohoto období mohli jednotliví vysílatelé, mezi které je výnos poplatků rozdělován, vytvářet rezervy, které jim umožní hospodařit s vyrovnaným hospodářským výsledkem v následujících dvou letech.<sup>6</sup>

O výši televizních a rozhlasových poplatků rozhodují parlamenty (například ve Francii, Německu nebo Velké Británii), jinde to mohou být i vlády nebo ministerstva. Je zde však dost velký problém možného politického tlaku na veřejnoprávní média. Z tohoto pohledu je mimořádně zajímavá právní úprava v Nizozemí (od 1. ledna 2000), podle níž je tradiční poplatek za vysílání nahrazen speciálním poplatkem jako doplňkem k dani z příjmu. To zajišťuje vysílateli, provozujícímu, stálý příjem z veřejných finančních prostředků, stoupající s inflací a vybíraný státními orgány jako součást daně z příjmu.

Začátkem června tohoto roku se v Polsku podařilo poslancům schválit od roku 2010 zrušení poplatků za veřejnoprávní rozhlas a televizi. Na financování se budou podílet ministerstva kultury, vědy, školství a zahraničí. Argumentovalo se tím, že poplatek neplní svou funkci, protože ho platí asi jen 40% uživatelů. Ten v současné době činí 186 zlotých (cca 1150 Kč) ročně. Polská vláda odhaduje náklad na provoz obou veřejnoprávních médií ročně na 900 mil. zlotých, což je asi 5,5 mld. Kč.<sup>7</sup> To je přibližně tolik, co vybere Česká televize ročně na koncesionářských poplatcích.

---

6 Radvan Michal. Zdanění majetku v Evropě. Praha: C.H.BECK, 2007

7 Rozhodnutí polské vlády o zrušení poplatků za veřejnoprávní média, [cit. 29.5. 2009], dostupný na: <http://kozusnik.blog.idnes.cz/c/85254/Koncesionarsky-serial-dil-jedenacty-V-Polsku-to-prave-zrusili.html>

### Srovnání výše poplatků za televizi a rozhlas ve vybraných zemích.

Výše poplatků v evropských státech		
Stát	TV poplatek (v eurech)	Podíl reklamy (v %)
ČR	80	1
Velká Británie	146	0
Polsko	40	15
Slovensko	55	3
Slovinsko	126,00	15
Belgie	200	10
Dánsko	294	15
Finsko	215	0
Francie	118	10
Chorvatsko	86	15
Irsko	160	10
Itálie	106	4
Německo	204	1,4
Nizozemsko	není**	15
Rakousko	263	2,7

**Poznámka:** \*\*TV poplatek v Nizozemsku je součástí daně z příjmu fyzických osob<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> Srovnání výše poplatků v Evropských zemích [cit. 29.5. 2009], dostupný na: <https://tvp.ceskatelevize.cz/poplatky/>



## 5. Financování a hospodaření České televize

### 5.1 Struktura financování

Česká televize je financována z několika různých zdrojů. Jsou to jednak televizní poplatky a vlastní podnikatelská činnost, do které patří prodej reklamních časů ve vysílání České televize a prodej pořadů vyrobených ve vlastní režii. V současné době dochází k posílení podílu televizních poplatků na souhrnném financování. Od 1. 1. 2008 byl zvýšen televizní poplatek na 135,- Kč měsíčně.<sup>9</sup>

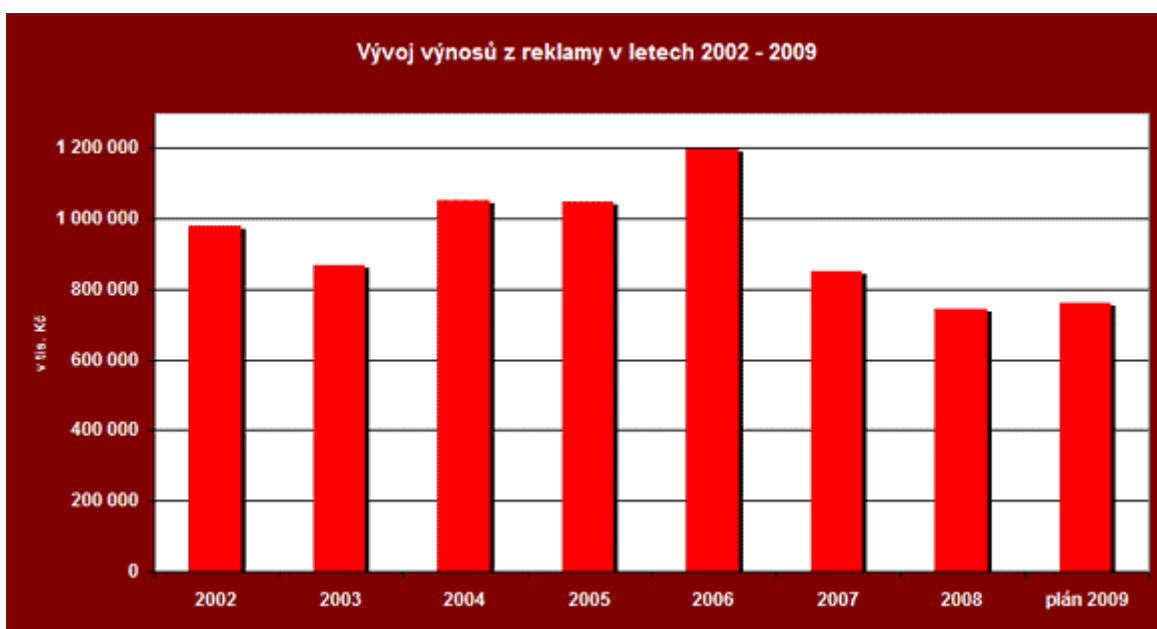


	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	plán 2009
<b>Inkaso TV poplatků</b>	2 938 713	2 903 385	2 888 052	3 239 638	4 103 678	5 065 250	5 786 967	5 800 000

Účelem tohoto zvýšení bylo vyrovnat úbytek příjmů České televize, kdy od roku 2008 byl současně České televizi odebrán limit pro vysílání reklamy stanovený ve výši 0,5 % denního vysílacího času. Na podzim roku 2007 však byl schválen zákon č. 304/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s dokončením přechodu zemského analogového televizního vysílání na zemské digitální televizní vysílání. Tato novela několika mediálních zákonů má umožnit rozjezd digitálního vysílání v České republice. V

<sup>9</sup> Fakta o hospodaření a finanční situaci ČT [cit. 29.5. 2009], dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct/hospodareni/poplatky.php>

důsledku toho reklama na obrazovce České televize zůstává do doby dokončení přechodu zemského analogového televizního vysílání na zemské digitální televizní vysílání. Čas vyhrazený reklamě na programu ČT1 nesmí přesáhnout 0,75 % denního vysílacího času a na ostatních programech České televize 0,5 % denního vysílacího času na každém z těchto programů. Prostředky získané z vysílání reklamy spravuje Česká televize, avšak jejich použití je přísně účelové a je vymezeno zákonem o České televizi. Výnos z vysílání reklamy je odhadován v roce 2008 na částku 750 mil. Kč, z toho převod ve prospěch Státního fondu České republiky na podporu a rozvoj české kinematografie je stanoven ve výši 150 mil. Kč ročně a převod Českému telekomunikačnímu úřadu ve výši 15 mil. Kč ročně. Zbývající dvě třetiny prostředků použije Česká televize na podporu a rozvoj zemského digitálního televizního vysílání v České republice, zejména na rozvoj a provoz multiplexu veřejné služby. Tím je zajištěno krytí zvýšených nákladů, které vznikají v přechodném období v důsledku provozování souběžného analogového a digitálního vysílání. Zbývající prostředky použije Česká televize na správu a digitalizaci Archivu České televize, což umožní zachování tohoto cenného dědictví do budoucnosti.<sup>10</sup>



	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	plán 2009
<b>Výnosy z reklamy</b>	972 970	864 611	1 046 871	1 041 720	1 193 706	847 469	739 181	755 000

<sup>10</sup> Fakta o hospodaření a finanční situaci ČT [cit. 29.5. 2009] dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct/hospodareni/vybranepolozky.php>

Náklady nezbytné k zabezpečení činnosti a dlouhodobých plánů České televize jsou vyčísleny ve výši 7 030 mil. Kč. Plné krytí těchto nákladů je zajištěno v rámci zvýšení rozpočtových prostředků pro program, na investice a na zajištění digitalizace.

Prostředky ke krytí přímých nákladů na výrobu pořadů, byly do rozpočtu na rok 2008 zahrnuty ve výši 2 175 mil. Kč, takže do výroby pořadů bylo investováno dalších 75 mil. Kč nad úroveň plánu na rok 2007. Náklady technických útvarů realizujících výrobu, kdy použití vlastních kapacit při výrobě pořadů je zahrnováno do nákladů na pořad jako náklad interní, představují dalších 1 187 mil. Kč. Je zde zahrnuto rozšíření vysílání sportovního kanálu ČT4 SPORT nebo například nepřetržité celodenní vysílání a zajištění přenosů LOH v Pekingu.<sup>11</sup>

## 5.2 ČT a reklamní kvóty

V České televizi v roce 2008 na základě zákona ubylo reklamy o polovinu. Ve skutečnosti je to však jinak. Televize totiž mnohem častěji vysílá takzvané sponzorské vzkazy typu "tento pořad vám přináší...". Ty se do reklamního času nepočítají, ale pro diváka je výsledek stejný – delší čekání na pořad. Více sponzorských vsuvek je taktika, která pomáhá hlavně České televizi. Ta od ledna 2008 vybírá víc na koncesionářských poplatcích, a to 135 korun měsíčně. Zdražení se mimo jiné vysvětlovalo tím, že ubude reklamy. To se v celkovém součtu stalo, ale díky sponzorským vsuvkám, které se nijak neregulují, na tom není televize tak zle, jak se čekalo. "V lednu vzrostl počet sponzorských vzkazů o dvacet procent, tedy zhruba o 58 vzkazů, v nejsledovanějším čase od 17 do 24 hod.," potvrzuje mluvčí České televize Martin Krafl. O sponzorské vzkazy natahují reklamní čas všechny televize. Zatímco v roce 2004 byl podíl sponzorských vsuvek na reklamě v televizích šest procent, vloni už to bylo patnáct procent. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání o nárůstu tohoto typu inzerce ví. Ale není to problém, dokud je sponzorský vzkaz jiný než reklama, vysvětluje místopředseda rady Jiří Šenkýř.<sup>12</sup>

Absolutně zde nechápu, jaký je pro mě rozdíl v tom zda půl minuty koukám na nehybné logo sponzorské firmy nebo na pohybující se reklamu. Ta je paradoxně zábavnější. Myslím

---

11 Rozdělení nákladů na provoz a vysílání České televize [cit. 29.5. 2009], dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct/hospodareni/naklady.php>

12 Kateřina Koubková, ČT obelstila reklamní kvóty [cit. 29.5. 2009], dostupný na: [http://ekonomika.idnes.cz/ct-obelstila-reklamni-kvoty-d1g--/ekonomika.asp?c=A070301\\_200717\\_ekonomika\\_zra](http://ekonomika.idnes.cz/ct-obelstila-reklamni-kvoty-d1g--/ekonomika.asp?c=A070301_200717_ekonomika_zra)

si, že účelem omezení bylo, aby se divák, když už si za program zaplatil, nemusel dívat na spoustu reklam několikrát za večer. Dle výše uvedených slov mluvčího ČT mi vychází počet sponzorských vzkazů 290 za 7 hodin! I když toto číslo podělíme čtyřmi programy, tak je to stále cca 10 ! vzkazů za hodinu na jednom programu. Takto si ČT představuje pro diváka úlevu od reklam.

Televizní vysílání má podle zákona dvě části: redakční, které je teď například u ČT 99,5 procenta a za kterou odpovídá televize. A pak reklamní čas, který jediný může být na prodej a kde obsah určuje inzerent, který za něj odpovídá."A oznámení o tom, že někdo sponzoroval nějaký pořad, patří do té části redakční. Je to povinné redakční oznámení samotné televize, že na výrobu pořadu přispěla konkrétní firma. To slouží divákům k tomu, aby náhodou nebyli vystaveni skryté reklamě," vysvětluje právník Filip Winter, specialista na reklamní právo. Sponzorské hlášení, které by mělo být strnulejší než reklama, se do reklamních limitů nezapočítává. "To je také zřejmě skutečný důvod, proč je jich v ČT v poslední době takové množství a mají občas, to nelze nevidět, vzhled náležitější spíše reklamním spotům. Do řádné reklamy se prostě všichni zájemci nevejdou," dodává právník."Počty sponzorských vzkazů narostly zejména díky tomu, že TV stanice začaly nabízet ke sponzorování i reklamní předěly – znělky," podotýká šéf mediální agentury OmnicomMediaGroup Vladimír Zeman. Sponzoring se snaží víc prodávat také Nova. "Letos předpokládáme nárůst sponzoringu. Nesouvisí však s vyprodaností reklamy," říká mluvčí TV Nova Veronika Šmítková."U ČT je motivem limit pro vysílání klasické reklamy, u komerčních televizí jde o obchodní snahu nabídnout další formu mediální prezentace," popisuje Daniel Tvrz, šéf mediální agentury Carat, která pro inzerenty nakupuje čas v televizi. Příští rok by reklama na České televizi měla skončit úplně – pokud letos poslanci nerozhodnou jinak. <sup>13</sup>

---

13 Kateřina Koubková, ČT obelstila reklamní kvóty [cit. 29.5. 2009], dostupný na: [http://ekonomika.idnes.cz/ct-obelstila-reklamni-kvoty-dekonomika.asp?c=A07030\\_200717\\_ekonomika\\_zra](http://ekonomika.idnes.cz/ct-obelstila-reklamni-kvoty-dekonomika.asp?c=A07030_200717_ekonomika_zra)

## **6. Problém vybírání televizních poplatků**

### **6.1 Typy výběru poplatků**

Možností jak vybírat poplatky existuje poměrně dost, ale ne vždy se o nich dá říct, že jsou spravedlivé nebo účelné. Jedná se o poměrně nesmiřitelný boj vysílatelů ze zákona a odpůrců televizních a rozhlasových poplatků. Žádné řešení zřejmě nikdy nebude moci spojit tyto dva nesmiřitelné tábory. Jedni totiž volají po principu ať platí, jen ten kdo se dívá nebo poslouchá veřejnoprávní média a druzí zase podporují snahy o placení na bázi solidarity (něco na způsob: dálnice také platí stát z daní od všech lidí a někdo po ní v životě nejel). Evropské země se v přístupu k poplatkům liší a skoro každá má svou více, či méně složitou formu kalkulace a způsobu placení.

Těch typů výběru poplatků je několik typů:

- vybírání prostřednictvím speciálních agentur, (Německo)
- vybírání prostřednictvím veřejných úřadů (např. finanční správa – Francie, Belgie)
- vybírání prostřednictvím třetích institucí, sdružených ze zákona k vybírání poplatků (v souvislosti s platbou za odběr elektřiny jak je tomu v Řecku, Turecku a byly i návrhy u nás).
- nebo ve vazbě na poštovní a telekomunikační poplatky, jako je tomu např. v České republice, Itálii a Rakousku
- vybírání prostřednictvím třetích organizací, zvolených na základě výběrového řízení

### **6.2 Klady a zápory různých typů výběru poplatků**

Vybírání prostřednictvím agentur – tento systém funguje například v Německu, kde si ji zřídili sami provozovatelé veřejnoprávního vysílání. Jedná se vlastně o jakousi servisní organizaci určenou ke správě celé agendy kolem poplatků. Podrobně viz. Kapitola 6.3.1.. Výhodou je snížení administrativní zátěže pro samotné vysílatele, společná databáze poplatníků a také to, že nemusí platit za vybírání poplatků cizímu subjektu. Nevýhodou pak, že provoz této instituce, stojí určité prostředky, které by mohli být využity ve prospěch vysílaného programu.

Vybírání prostřednictvím veřejných úřadů (např. finanční správa – Francie, Belgie) – výhodou je relativní dostupnost k registru občanů (poplatníků), nevýhodou bude určitá byrokracie spojená s fungováním úřadů.

V Řecku nebo Turecku jsou výběrem koncesionářských poplatků přímo pověřeni distributoři elektrické energie, což je určitě dobré, co se týká evidence poplatníků, ale je zde finanční nákladnost za vybírání. Stejná situace jako v Česku platí i např. v Rakousku, kde je pověřen vybíráním poplatků za rozhlas a televizi poštovní úřad. Opět je zde záporům činitelem platba za tento výběr.

Je třeba si uvědomit, že kromě výše poplatku ovlivňuje výši celkových příjmů veřejnoprávních televizí také velikost země. Příjem veřejnoprávních institucí také určuje existující omezení pro vysílání reklamy. Např. Německo má 36 mil. domácností, Velká Británie 24 mil., Rakousko 3 mil. a Dánsko 2,7 mil. domácností-poplatníků. Česká televize eviduje asi 3,4 mil. platících domácností. Větší země si mohou dovolit relativně nižší poplatky.

### **6.3 Přístup k poplatkům ve vybraných evropských zemích**

Každá z evropských zemí má zaveden nějaký svůj systém jak na financování veřejnoprávních médií, tak na výběr poplatků za jejich sledování.

#### **6.3.1. Německo**

Výběr televizních a rozhlasových poplatků je v Německu záležitostí samostatné instituce s názvem GEZ (Gebühreneinzugszentrale – Centrála pro výběr poplatků). Tato organizace není státním podnikem, ani nespadá pod poštu, která poplatky vybírala dříve, ale zřídili ji sami provozovatelé veřejnoprávního vysílání.

ARD a jeho členové (zemské rozhlasové a televizní stanice jako třeba BR, MDR, WDR atd.) a ZDF se v roce 1973 rozhodly založit vlastní zařízení pro výběr poplatků. Podle nálezů Spolkového správního soudu z roku 1968 nemusí poplatky vybírat pošta, protože jejich příjemcem jsou právě veřejnoprávní vysílatelé. Opora v legislativě tedy byla a tak nic nebránilo tomu, aby 1. ledna 1976 začal poplatky vybírat GEZ sídlící v Kolíně nad Rýnem. Od 1. ledna 2007 se v Německu platí nejen za televizní a rozhlasové přijímače ale také za počítače s připojením na internet a mobilní telefony v síti UMTS. Většině domácností se výše platby nezměnila, neboť většina již platila za televizi a rádio a počet přijímačů je

neomezený. Hůře už jsou na tom například studenti, kteří mají na kolejích počítač s připojením na internet. Protože student na kolejích musí platit nezávisle na tom, jestli už jeho rodiče doma peníze odvádějí nebo ne. Podnikatelé a firmy, platí za každý příjemce zvlášť.

GEZ vybírá poplatky pro zemské veřejnoprávní vysílatele sdružené v ARD, pro televizi ZDF a rozhlas Deutschlandradio. Z koncesionářských poplatků si tak teď diváci a posluchači platí v Německu celkem 21 televizních a 57 rozhlasových stanic v pásmu VKV.

Výše poplatků je stanovena na přibližně 6000 Kč ročně což znamená výrazně více než u nás, programová nabídka je ale úplně někde jinde, co se týká rozsahu, tak i kvality.

poplatek se platí čtvrtletně nebo ročně. Společnost GEZ může poplatky jen vybírat. A nemá vliv ani možnost rozhodovat o jejich výši.

Kolik se bude za televizi a rozhlas platit je dáno zákonem. Veřejnoprávní vysílatelé přicházejí každé dva roky s návrhem, jakou částku by chtěly z poplatků získat. Zda je žádaná částka v pořádku nebo bude potřeba ji snížit, přezkoumává Komise pro zjišťování finančních potřeb vysílatelů KEF, která potom zemským vládám předkládá zprávu s výsledky svého šetření. V této zprávě se můžou objevit i návrhy na případné zvýšení poplatků. Na základě zprávy vypracuje vláda návrh zákona, který by umožnil příslušné změny a tento návrh pak putuje do zemského parlamentu. Ten zákon schválí a tím je tak určeno, kolik daný rozhlas a televize dostanou i kolik se bude vybírat.

KEF je zcela samostatnou organizací. a jejím hlavním úkolem je přezkoumávat finanční nároky veřejnoprávních vysílatelů a doporučovat vládě výši poplatků. KEF je zároveň jakýmsi auditorem, který zjišťuje zda jsou finanční prostředky vynakládány účelně a hospodárně. Pravidla pro placení jsou v Německu podobná jako u nás. V domácnosti může mít každý za jednu cenu jakýkoliv počet příjemců, navíc se neplatí ani za autorádio. Například ale studenti na kolejích už platit musí. Stejně jako u nás, někteří lidé poplatky odvádět nemusí. Osvobození je možné, je potřeba o něj zažádat, v případě že dotyčný pobírá určité sociální dávky, podporu v nezaměstnanosti případně příspěvek na vzdělání. Nejedná se o každého, kdo pobírá dávky ale o zákonem dané případy. Stejně je tomu i u zrakově nebo sluchově postižených a u tělesně postižených, kteří se kvůli svému handicapu nemůžou účastnit společenského života.<sup>14</sup>

---

14 Daniel Čekan, Způsob výběru koncesionářských poplatků v Německu [cit. 29.5. 2009], dostupný na: [http://www.radiotv.cz/p\\_radio/r\\_obecne/vbr-koncesionskch-poplatk-v-nmecku/](http://www.radiotv.cz/p_radio/r_obecne/vbr-koncesionskch-poplatk-v-nmecku/)

### 6.3.2 Slovensko

Ve slovenské republice až do března roku 2008 platila právní úprava, která stanovovala povinnost platit koncesionářský poplatek pouze ze zařízení, která jsou primárně určena pro příjem televizního vysílání, tedy nikoliv za každé zařízení způsobilé k příjmu televizního vysílání. Tímto způsobem se do budoucna řešila i problematika multifunkčních zařízení, která nabízejí vedle svých primárních funkcí, (například počítač, či telefon) i funkci televizního přijímače, ale zároveň jako primární zdroj televizního vysílání ve valné většině případů neslouží. Zvláště u mobilních telefonů, které budou v budoucnu běžně zvládat příjem televizního signálu, bude vždy primární funkcí funkce mobilního telefonu a příjem televizního signálu funkcí dodatečnou.

U tohoto tématu bych podotkl, že pokud nebude u nás přijata podobná úprava, hrozí poměrně velký nárůst přijímačů, které podléhají povinnosti evidence a s tím spojené finanční zatížení zejména právnických osob.

V loňském roce přijali na Slovensku poměrně revoluční princip stanovení výše koncesionářských poplatků u právnických osob, a to podle počtu zaměstnanců. Jedním z předpokladů fungování této právní úpravy je zachování celkové výše objemu vybraných prostředků o právnických osob. Zaměstnavatelé, jsou rozděleny do několika skupin podle počtu zaměstnanců a dle toho také platí.

Fyzické osoby platí od loňského dubna místo 100 Sk za televizi a 40 Sk za rozhlas, jeden sdružený poplatek a to 140 Sk měsíčně. Po zavedení eura se platí ekvivalentní částka ke slovenské koruně a ta činí 4,64 EUR. Sjednocený poplatek vybírá nově zřízená instituce, která Slovenské televizi (STV) a Slovenskému rozhlasu (SRo) následně peníze přerozděluje poměrem 7:3 (98 / 42 Sk). Další změna nastala na Slovensku u definice plátců za veřejnoprávní vysílání a to v tom, že stejně jako v České republice povinnost platit mají všechny domácnosti, které jsou přihlášeny k odběru elektrické energie. Od těchto změn si u našich východních sousedů slibují zejména zlepšení platební morálky a s tím související nárůst příjmů veřejnoprávních médií takřka o polovinu a to aniž by se musel zvyšovat samotný poplatek.. Sdružením poplatku do jedné částky má za účel hlavně snížit náklady na jejich výběr. Jen tak pro zajímavost slovenská opozice navrhovala financování veřejnoprávních médií určitou částkou státního rozpočtu.<sup>15</sup>

---

15 Peter Josefi, Jan Rakušan, Transpozice mediální směrnice a televizní poplatky de lege ferenda. Právní rozhledy 2008, č.22,s.11



### 6.3.3 Velká Británie

Podobně sloučený jako na Slovensku, je i poplatek veřejnoprávní BBC v Británii. V tomto případě se ale necelých 11 liber (370 korun) měsíčně dělí na pět částí. Kromě 7,54 libry osmi veřejnoprávním televizním stanicím dostávají peníze také celostátní rádia (1,17 libry), regionální rozhlas (75 pencí) a internetové stránky (49 pencí). Poplatky za šíření signálu jsou pro všechny vyčleněné stranou a z každé domácnosti na ně jde jedna libra.<sup>16</sup>

---

16 Jan Kálal, Výběr poplatků za rozhlas a televizi ve velké Británii [cit. 29.5. 2009] dostupný na:  
<http://www.digizone.cz/aktuality/slovensko-sloucilo-televizni-a-rozhlasovy-poplatek/>  
<http://www.bbc.co.uk/info/licencefee/#information>

## **7. Právní úprava koncesionářských poplatků**

### **7.1 Zákony obecně**

Legislativní rámec pro rozhlasové a televizní vysílání v České republice byl vytvořen v roce 1991 zákonem č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního a zákony č.483/1991 o České televizi a č.484 o Českém rozhlasu. „Koncesionářské“ poplatky se vlastního zákona dočkaly až v roce 1994 a to schválením zákona č. 252/1994 o rozhlasových televizních poplatcích. K němu se vztahovaly zákony č. 135/1997, zákon č. 231/2001, zákon č. 192/2002 až po zákon č.348/2005 veznění pozdějších předpisů. Zákon č. 252/1994 o rozhlasových a televizních poplatcích přímo navazoval na do té doby platný způsob výběru poplatků, aniž by se nějakým způsobem narušila evidence a vybírání poplatků bylo svěřeno České poště.

Tento zákon mimo jiné také ustanovil účelové určení poplatků na financování vysílání veřejné služby a to pomocí provázaností se zákony o Českém rozhlasu a televizi.

### **7.2 Popsání zákonné úpravy**

Tento zákon upravuje předmět poplatků, jakož i další problematiku, která s nimi souvisí. Jedněmi z nejdůležitějších změn, ke kterým došlo, od zákonu z roku 1994 jsou i definice toho, co se rozumí názvy předmět poplatků a poplatník.

Co se týká předmětu poplatků, tak je ustanoveno, že poplatek se platí z každého zařízení, které je svojí podstatou technicky způsobilé k individuálně volitelné reprodukci vysílání, jak rozhlasového, tak televizního poplatku. Definice rozhlasového a televizního vysílání uvedená v souvisejícím zákoně o provozování rozhlasového televizního vysílání č.231/2001 dostatečně určuje, co lze považovat za rozhlasové přijímače a co už ne. Zajímavost v tomto paragrafu je konstatování, že se tento předpis nevztahuje na sbírky muzejní povahy. Jen si zkusme představit tu výši poplatků například u sběratele rádií a televizorů, který je veden jako právnická osoba, potažmo u muzeí.

U definice pojmu poplatník se upustilo oproti předcházející právní úpravě od výlučného spojení držitele přijímače s poplatníkem. Dle této úpravy je prvotně považován za poplatníka vlastník přijímače, ale dá se uplatnit užívání přijímače na základě držby, ta však

musí trvat déle než jeden měsíc. Jde o to, aby poplatek platila ta osoba, která přijímač skutečně užívá. U přijímačů které jsou součástí dopravního prostředku, je to ale jinak. Poplatníkem je výlučně a bez výjimek provozovatel vozidla a ten je definován na základě zákona č. 56/2001. Možná trochu diskutabilní je odstavec, kde se pojednává o tom, že každý, kdo je odběratelem elektrické energie je vlastně považován za vlastníka rozhlasového, či televizního přijímače. A to do té doby, dokud neoznámí písemným čestným prohlášením provozovateli vysílání ze zákona, že tomu tak není a televizní či rozhlasový přijímač nevlastní. Jedná se samozřejmě o naprosto jinou situaci než v Řecku, kde je poplatek přímo vázán na odběr elektrické energie. Tato úprava byla zvolena zřejmě proto, že za situace, kdy provozovatel vysílání nemůže nárokovat vstup do domácnosti nebo provozovny potenciálního příjemce vysílání, takže ani nemá možnost dokázat, že dotyčná osoba televizní, či rozhlasový přijímač vlastní, ocitá se v jakési důkazní nouzi. Tímto se přesouvá důkazní břemeno na poplatníka, který výše zmíněným prohlášením oznamuje, že žádné zařízení na příjem a reprodukci televizního nebo rozhlasového signálu nevlastní. Pokud tak na výzvu provozovatele neučiní, je na něj nahlíženo jako na uživatele vysílání.

Samostatný paragraf, je věnován vymezení osob, které jsou osvobozeny od placení poplatků a to jak z důvodů sociálních, tak pro své zvláštní postavení. Osvobození od poplatků se týká například cizinců, kterým nebylo nadzemí České republiky uděleno povolení k dlouhodobému pobytu, osob s úplnou slepotou, či hluchotou, zde však pozor, nesmí s nimi žít trvale v domácnosti osoba, která takto postižena není nebo fyzických osob s nízkými příjmy (do 2,15 násobku životního minima). Oproti předchozí úpravě bylo upuštěno od osvobození pro bezpečnostní složky státu, jelikož nebyl shledán žádný důvod, proč by tomu tak mělo být.

Základ poplatků, to znamená, z jakého počtu přijímačů poplatníci platí. U fyzických osob se platí pouze za jeden rozhlasový a jeden televizní přijímač a to i v případě, že jich užívá více. To samé platí pro domácnosti, i zde se platí pouze za jeden přijímač, i kdyby měl každý v rodině svůj vlastní. Fyzická osoba – podnikatel platí ze všech přijímačů, které potřebuje pro výkon svého podnikání nebo v přímé souvislosti s ním. Právnícké osoby mají povinnost platit za všechny přijímače, které vlastní (to znamená i autorádia a v případě, že mají v autě své nainstalovanou techniku pro příjem a reprodukci televizního signálu, tak i poplatek televizní).

U fyzických a právnických osob, které v rámci podnikání opravují nebo prodávají rozhlasové či televizní přijímače, zákon nevyžaduje placení za tyto přijímače, avšak za přijímače, které podnikatel vlastní a nepoužívá v souvislosti s touto činností je nutno poplatků zaplatit. Zároveň, má poplatník stanovenou povinnost platit poplatky za každou provozovnu kde uvedené činnosti provozuje.

Samotná výše poplatků, jak již bylo uváděno je v částkách 135 Kč za televizi a 45 Kč za rozhlas. Ve výši poplatků je zohledněna výše inflace a také skutečnost, že jak Českému rozhlasu, tak České televizi byl zvýšen rozsah povinností a to zejména rozšířením kvót regionálního vysílání a navýšením počtu pořadů opářenými skrytými titulky. Dále, byla posuzována i úprava reklamních limitů, která provozovatelům vysílání na základě licence zvýšila limity na 15%, zatímco provozovatelům ze zákona zůstal limit 1%. Vlastní navýšení poplatků provádí formou nařízení vláda.

Hrazení poplatků, probíhá buď měsíčně (fyzické osoby), nebo čtvrtletně (právnické osoby) a je možno ho provádět přímo provozovateli vysílání nebo prostřednictvím pověřené osoby, u nás je jím Česká pošta. Splatnost poplatku je nejpozději 15. dne následujícího měsíce, respektive čtvrtletí po období, za které má být poplatek uhrazen.

Zákon upravuje také veškeré záležitosti okolo evidence poplatníků a vymezuje povinnosti, které mají. Předně je nutno zde zdůraznit, že evidence a samotné zjišťování poplatníků musí být (nebo by mělo být) podřízeno zákonu o ochraně osobních údajů. Samotnou evidenci vede provozovatel vysílání ze zákona, pokud k tomu nezmocní jinou osobu, která se tímto stane zpracovatelem evidence poplatníků. Nový poplatník, má povinnost se do evidence přihlásit do patnácti dnů ode dne kdy se jím stal. V oznámení že se stává poplatníkem ať už za rozhlas či za televizi musí poplatník uvést své jméno a příjmení, adresu a datum narození, podnikající osoby uvedou místo a předmět podnikání a své identifikační číslo. Právnické osoby uvádí svůj název, právní formu, sídlo společnosti, identifikační číslo a předmět podnikání. Podnikající a právnické osoby musí uvádět počet přijímačů, které používají. Dále má poplatník povinnost oznámit správci evidence veškeré změny údajů a také se z evidence odhlásit, pokud nastaly skutečnosti umožňující odhlášení. Při tom musí být připojeno čestné prohlášení, kde je uvedeno, že tyto skutečnosti nastaly.

Tento zákon také opravňuje provozovatele vysílání ze zákona, aby za účelem kontroly tohoto zákona zjišťoval údaje o neevidovaných poplatnících a vedl si jejich evidenci. K tomu slouží možnost vyžádat si informace od provozovatelů distribučních soustav

elektrické energie, s kým uzavřeli smlouvy o dodávkách elektřiny. Tyto seznamy je distributor povinen dodat provozovateli do 30 dnů od vyžádání a je oprávněn vyžadovat od něj náhradu nákladů, které vznikly v souvislosti se splněním této žádosti.

Zákon dovoluje, aby si Česká televize a Český rozhlas vzájemně předávaly údaje ze svých evidencí poplatníků, aby si mohli tyto informace ověřovat, zjišťovat a porovnávat

Sankční částí zákona stanovuje případy, kdy je kromě povinnosti uhrazení dlužných poplatků, poplatník povinen zaplatit zákonnou přírážku. Jedná se například o nesplnění oznamovací povinnosti nebo uvedení nepravdivých údajů což se týká hlavně počtu přihlašovaných příjemců, čímž by mohl poplatník dosáhnout neoprávněného odhlášení z evidence poplatníků. Sankce v takovém případě mohou dosáhnout až 5 000,-Kč v případě rozhlasu a 10 000,- Kč v případě televize.

Pokud poplatník neplatí televizní a rozhlasové poplatky, nebo přírážku k poplatkům včas, ani na základě výzvy provozovatele s uvedenou lhůtou k zaplacení, je provozovatel oprávněn domáhat se splnění povinností poplatníka u soudu.

Konečně je zde také shrnuto, co se myslí pověřenou osobou a je uváděno, že až do vypovězení a uplynutí 3 měsíční lhůty, je touto pověřenou osobou držitel poštovní licence.<sup>17</sup>

---

17 Zákon 348/2005 Sb. O rozhlasových a televizních poplatcích ve znění pozdějších předpisů.

## 8. Výběr koncesionářských poplatků u právnických osob

Jak už bylo uvedeno v předchozí kapitole, u právnických osob se koncesionářský poplatek vybírá za každý přijímač, který právnická osoba používá při výkonu své činnosti. To znamená, že právnická osoba musí zaplatit ze všech zařízení, které jsou schopna reprodukovat rozhlasový, či televizní signál. Týká se to například všech autorádií umístěných ve služebních vozech, ze všech televizorů, které má umístěné v budovách i když neslouží k sledování televizního vysílání, ale jsou napojeny na vnitřní okruh, třeba pouze jako kontrolní monitory, a tato otázka se již začíná týkat i počítačů, nebo mobilních telefonů, které již začínají mít zabudované zařízení, jež umožňuje na daném přístroji reprodukovat televizní nebo rozhlasové vysílání. To znamená, dle platné litery zákona, že pokud má počítač zabudovanou televizní kartu, jeho majitel má povinnost platit za něj koncesionářské poplatky. To samé platí i o mobilních telefonech.

Bylo by zajímavé vysledovat kolik velkých firem, zejména pracujících v IT technologiích a telekomunikacích má všechna tato zařízení řádně přihlášená platí z nich poplatky. Platba koncesionářských poplatků probíhá nejčastěji čtvrtletně. Při sledování kauz plateb a vymáhání těchto poplatků u právnických osob se najde, poměrně velká škála případů, kde vybírání poplatků působí lehce absurdně. Uvedu zde příklad majitele bowlingového klubu, kde jsou televize určeny výhradně pro zobrazování evidence soutěžících a jejich bodování u jednotlivých hracích drah. I zde však majitel musí dle zákona platit za každý z těchto přijímačů, i když na nich žádné televizní vysílání neběželo a ani nepoběží. To je myslím vcelku zářný případ, kde se tento poplatek mění z poplatku za televizní vysílání na poplatek za televizi nebo lépe za zařízení schopné přijímat televizní signál.

Snaha získat poplatky a zejména penále od neplatičů za každou cenu často vede i k poměrně zajímavým soudním sporům, z nichž jeden uvádím níže. Sice se jedná, o starší judikaturu, ale myslím si natolik zajímavou charakterizující postoj České televize ke svým „koncesionářům“ že stojí za to se jí trochu věnovat. Žalovaná (majitelka ubytovacího zařízení), byla držitelkou 138 televizních přijímačů. Ačkoliv za všechny platila řádně a včas televizní poplatky a žádnou částku žalobkyni (České televizi) nedlužila, k evidenci přihlásila pouze 38 televizních přijímačů a zbylých 100 přihlásila až po obdržení výzvy od žalobkyně k úhradě dlužných televizních poplatků společně s přírůžkou 10 000,- Kč za

každý nepřihlášený přijímač. Soud prvního stupně konstatoval, že žalovaná nesplnila svou evidenční povinnost ve smyslu § 6 zákona č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, dal žalobkyni za pravdu a potvrdil její nárok na zaplacení přírážky za 100 neevidovaných televizních přijímačů. Okolnost, že žalovaná zaplatila televizní poplatky i za nepřihlášené televizní přijímače, posoudil jako právně bezvýznamnou. Odvolací soud, ke kterému žalovaná odvolání podala, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Zcela se ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně. Konstatoval, že ustanovení § 8 zákona č. 252/1994 Sb., přímo neřeší případ, kdy poplatník sice televizní přijímač nezaeviduje, ale televizní poplatek za něj zaplatí, avšak jeho jazykovým a logickým výkladem lze dovodit, že „povinnost zaplatit má i takový poplatník, který přijímač do evidence nepřihlásí, ale poplatek řádně zaplatí. Žalovaná se tímto, dle ní nespravedlivým rozhodnutím, nehodlala smířit a podala dovolání k nejvyššímu soudu. Tam mimo jiné poukazovala na znění důvodové zprávy k § 8 zákona č. 252/1994 Sb., kde se uvádí: „Jako sankce pro ty, kteří se povinnosti platit poplatky vyhýbají neplněním evidenčních povinností, se stanoví poměrně vysoká přírážka k poplatkům, jež má plnit především výstražnou funkci“. Ten po přezkoumání celého případu námítky žalobkyně přijal a zrušil rozhodnutí odvolacího i prvoinstančního soudu z důvodu nesprávného právního posouzení věci, vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení a vydal rozhodnutí:

**„Povinnost zaplatit přírážku podle § 8 odst. 1 zákona č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, vzniká pouze jako důsledek porušení poplatkové povinnosti. Porušení evidenční povinnosti za situace, kdy držitel přijímače plní vůči provozovateli poplatkovou povinnost, nevede ke vzniku této sankce“.**<sup>18</sup>

Pro mě osobně naprosto jasné a logické rozhodnutí, které mělo přijít již u prvoinstančního soudu, či spíše se k soudu vůbec nemělo dostat. Žalovaná měla dle mého názoru pouze dostat upomínku, aby evidenci přijímačů a tím měl být případ vyřešen.

---

18 Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 7. 2004, sp. zn. 33 Odo 70/2004, [cit. 29.5. 2009] dostupný na: [http://www.ipravnik.cz/cz/judikatura/rozhodnuti-civilni/pd\\_14/art\\_4862/](http://www.ipravnik.cz/cz/judikatura/rozhodnuti-civilni/pd_14/art_4862/)

## 9. Vymáhání koncesionářských poplatků od neplatičů

Asi velkým problémem ve všech zemích kde probíhá vysílání veřejné služby je jak naložit s neplatiči koncesionářských poplatků a to jak u fyzických, tak u právnických osob. Česká televize se rozhodla řešit tuto záležitost způsobem, který vyvolal poměrně velkou nevoli. Poprvé začala vymáhat dlužné poplatky po neplatičích začátkem května 2005. Své pohledávky postoupila právnické firmě BSP Lawyer partners a to za 100% původní hodnoty včetně úroků z prodlení. Tato společnost byla navíc vybrána bez výběrového řízení a vzhledem že působila na české území velmi krátce (cca 2. měsíce) a tudíž nemohla mít odpovídající přehled o českých realitách. Následovalo rozeslání přibližně půl milionu dopisů, kde se uvádělo, že v případě neuhrazení dlužné částky, bude tato postoupena firmě BSP Lawyer partners „u které se dá předpokládat, že provede všechny právní kroky vedoucí k proplacení této pohledávky“. Problémem bylo, že v dopise nebylo uvedeno detailní vyúčtování dlužných poplatků, ani jak se na jejich výši přišlo. Tyto informace mohli dlužníci získat na v dopise uvedeném telefonním čísle, které bylo však zpoplatněno částkou 38 Kč/min. Po vlně oprávněné kritiky, která se vzápětí strhla, ukončila raději Česká televize s výše zmiňovanou firmou spolupráci a rozhodla si vymáhat dlužné poplatky sama a slíbila, že příště zvolí přátelštější formu komunikace s koncesionáři.

Nicméně v létě roku 2008 se rozhodl vymáhat dlužné poplatky znovu a tentokrát od právnických osob. Najala si nato advokátní kancelář a znovu rozesílala dopisy s upomínkami. Opět se však zdvihla vlna rozhořčení, kterou vyvolala jak výhrůžná forma dopisu, tak i výběr adresátů. Dopisy totiž, dostaly, jak podnikatelé kteří televizní přijímače ke svému podnikání vůbec nepotřebují, tak i osoby které již několik let svou podnikatelskou činnost neprovozují. Každý, kdo byl zmíněným dopisem osloven, byl automaticky považován za dlužníka. "Mám podklady, z nichž vyplývá, že televizní přijímač nemáte v souladu se zákonem řádně přihlášený (...), pod Vaším IČ máte následující dluh," informoval dopis. Vše nasvědčovalo tomu, že osloveni byli podnikatelé, namátkou vybraní z údajů ze živnostenského a obchodního rejstříku aniž by se někdo obtěžoval zjišťovat pravý stav věcí. Česká televize se po vypuknutí aféry nejprve od takového způsobu vymáhání distancovala, poté pouze uvedla, že byla chyba v komunikaci



s pověřenou advokátní kanceláří.<sup>19</sup> Jak v prvním, tak i v druhém pokusu o vymožení koncesionářských poplatků se Česká televize snažila kauzu bagatelizovat a jak se říká zamést pod koberec, až po opravdu velkém rozhořčení veřejnosti se rozhodla konat a částečně se neoprávněně osloveným omluvila.

Obě tyto kauzy ale přispěly k stále sílící kritice jak systému výběru koncesionářských poplatků, tak poplatků samotných, potažmo České televize jako celé instituce. Samozřejmě pokud je povinnost platit koncesionářské poplatky ustanovena zákonem, má provozovatel právo na vymáhání dlužných poplatků od prokázaných neplatičů. Ale musí být kladen důraz na slovo prokázaných, ale ne naslepo „obvinit“ z neplacení skupinu subjektů podle nějakého seznamu a čekat zda oslovené osoby opravdu mají povinnost koncesionářské poplatky platit či nikoliv. Je pravda, že možnost získat informace o tom kdo je povinen koncesionářské poplatky platit a na koho se tato povinnost nevztahuje je poměrně obtížná, ale o toho jsou zákony ve kterých má být upraveno jakým způsobem, lze tyto údaje získat. V zákoně 348/2005 §3 (4) je uvedeno - *Jestliže je fyzická osoba nebo právnická osoba, která není přihlášená v evidenci poplatníků rozhlasového poplatku nebo v evidenci poplatníků televizního poplatku, odběratelem elektřiny připojeným k distribuční soustavě, považuje se za poplatníka rozhlasového a televizního poplatku s povinností platit, pokud Českému rozhlasu nebo České televizi (dále jen "provozovatel vysílání ze zákona") po jejich písemné výzvě neoznámí písemným čestným prohlášením opak, a to s účinností od marného uplynutí lhůty 30 dnů ode dne doručení této výzvy. Součástí výzvy musí být poučení o následcích neprokázání opaku v takto stanovené lhůtě. Každý kdo je přihlášen k odběru elektrické energie je považován za plátce koncesionářských poplatků, pokud nenapíše čestné prohlášení, že přístroj schopný reprodukce televizního či rozhlasového vysílání nevlastní.*<sup>20</sup> Česká televize se tedy musí spolehnout na vlastní evidenci poplatníků a na seznam odběratelů elektrické energie dodaný distribučními společnostmi. Poslední novela zákona umožňuje dle §8,ods.11 provozovatelům vysílání ze zákona porovnávat si navzájem údaje z vlastní evidence poplatníků. Vzhledem k tomu, že provozovatelé tohoto vysílání nemají v zákoně žádnou oporu, co se týče kontroly pravdivosti údajů poskytnutých poplatníky, najímají si na tuto činnost soukromé subjekty, nejčastěji právní kanceláře, které používají různé metody k získání těchto údajů. Například

---

19 Daniel Morávek, Jana Bohutínská, Poplatkový skandál ČT a nové skutečnosti, [cit. 29.5. 2009], dostupný na: <http://www.podnikatel.cz/clanky/poplatkovy-skandal-ct-a-nove-skutecnosti/>

20 Zákon č.348/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů

navštěvují ubytovací zařízení nebo restaurace jako hosté a při tom sledují počet přijímačů, kontrolují propagační materiály (srovnání údajů z evidence s údaji z letáku kde je uvedeno počet hotelových pokojů a na kolika z nich jsou televizní či rozhlasové přijímače) nebo zjišťují tyto údaje telefonicky vystupující jako zákazník dotazující se na možnosti ubytování. Zjištěné skutečnosti poté použijí proti poplatníkovi. U fyzických osob je kontrola prakticky nemožná, protože kontrolující subjekt nemá právo vstupovat do domácností a tak se musí provozovatelé spolehnout na údaje poskytnuté samotnými fyzickými osobami. Z tohoto důvodu, mi připadá výběr a popřípadě vymáhání koncesionářských poplatků značně neefektivní a řekl bych i nespravedlivý vůči těm kdo přijímač poctivě přihlásí a platí.

## 10. Návrh na zrušení poplatků

V březnu tohoto roku zástupci ODS, jmenovitě Edvard Kožušník a Richard Svoboda předložili v Senátu návrh na zrušení koncesionářských poplatků. Senát tento návrh přijal k další diskuzi a návrhem se budou tedy zabývat senátní výbory a také mediální komise horní komory parlamentu. Předmětem tohoto návrhu není jak uvádějí oba autoři zrušení nebo snížení prostředků na financování veřejnoprávních médií, ale odstranění neefektivního výběru těchto poplatků. "Současný systém je zbytečně nákladný, neefektivní, sociálně necitlivý a přežitý," prohlašuje předkladatel zákona Richard Svoboda, spoluautor Edvard Kožušník k tomu dodává: „Návrh zákona nemá za cíl měnit současnou rovnováhu na mediálním trhu, ani nijak zasahovat do současné míry nezávislosti veřejnoprávních médií. Jeho předmětem je pouze odstranění přežitého a neefektivního systému výběru koncesionářských poplatků a nahrazení mandatorním odvodem části výnosů (cca 3%) inkasa DPH na účet České televize a Českého rozhlasu.“<sup>21</sup> Požadovaná změna způsobu financování veřejnoprávních médií má za cíl zejména zefektivnit nynější příjem financí a tím uspořit poměrně velkou částku a to jak televizi a rozhlasu samotným, tak poplatníkům. Tímto novým modelem financování by měla Česká televize ušetřit přibližně 250 mil. korun ročně a Český rozhlas 180 mil. korun za rok. Tato úspora se skládá jak z odstranění administrativy spojené s výběrem poplatků v samotné České televizi, tak poplatku České poště která funguje jako pověřená osoba k výběru poplatků, které vybírá prostřednictvím služby SIPO. Nemalou finanční zátěží jsou i platby právníckým kancelářím, které si najala na vymáhání nezaplacených poplatků. Za rok Česká televize vybere ročně přibližně 5,8 miliardy korun z koncesionářských poplatků, Český rozhlas přibližně 2 miliardy korun. Podle zmiňovaného návrhu by byl objem prostředků na provoz veřejnoprávního vysílání poskytnutých z inkasa DPH zachován v těchto částkách a zbytek by pořídily - tak jako dosud - provozovatelé vysílání z vlastní podnikatelské činnosti. Autoři návrhu ho odeslali k vyjádření institucím, kterých se týká a jak se dalo čekat jak Česká televize, tak Český rozhlas se proti tomuto návrhu ohradili a celkem jasně vyjádřili s novou metodou financování institucí, které spravují nesouhlas. Hlavním argumentem byl strach z ohrožení nezávislosti veřejnoprávních médií a možnosti vystavení politickým tlakům.

---

21 Edvard Kožušník, Co je cílem zrušení koncesionářských poplatků, [cit. 29.5. 2009], dostupné na: <http://kozusnik.blog.idnes.cz/c/80197/Koncesionarsky-serial-dil-prvni-Co-je-cilem-zruseni-poplatku.html>

Tento argument je poněkud zvláštní, protože obě instituce jsou kontrolovány Radou České televize<sup>22</sup> respektive Radou Českého rozhlasu<sup>23</sup> (volí například ředitele obou médií), které volí a odvolává poslanecká sněmovna, kde bude jistě tlak dostat do rady „své“ lidi a moci tak nepřímou tyto veřejnoprávní média ovlivňovat, obrovský. Takže o apolitičnosti stávající situace se dá s úspěchem pochybovat. To Česká pošta má argument proti navrhované úpravě ryze prozaický – přišla by o platby za provozování systému SIPO<sup>24</sup> přes který jde většina plateb za rozhlas a televizi od fyzických osob. Jak velkou podporu tento návrh má mezi politickými stranami se ukáže až po projednání jednotlivými senátními výbory a až se jím začne zajímat také poslanecká sněmovna. U fyzických osob bude myslím podpora jednoznačná, neboť jim ušetří 2160 korun ročně. (zatím iniciativu p. Kožušníka nazvanou KOpoplatkům podpořilo na stejnojmenných internetových stránkách cca 40 000 lidí). O názoru právnických osob, zejména podnikajících v oblasti ubytování nebo restauračního provozu asi nemá cenu ani hovořit, dá se předpokládat, že podpora této iniciativy bude poměrně jednoznačná.

---

22 Co je rada České televize, [cit. 29.5. 2009], dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/radact/index.php>

23 Co je Rada Českého rozhlasu, [cit. 29.5. 2009], dostupné na: <http://www.rozhlas.cz/rada/portal>

24 Služby České pošty – SIPO, [cit. 29.5. 2009], dostupné na: <http://www.cpost.cz/cz/sluzby/penezni-sluzby/cr/sipo-id259/>

## 11. Závěr a doporučení de lege ferenda

Jak už bylo uvedeno v úvodu a i v hlavní části práce, koncesionářské poplatky jsou značně ožehavé téma v mnoha evropských zemích a vybrat jedno ideální řešení jejich placení, samotného výběru i následného vymáhání nezaplacených poplatků je obtížné, neboť asi žádné řešení neuspokojí všechny zainteresované subjekty, které mají zákonitě rozdílné zájmy a požadavky. Všechny výše uvedené možnosti řešení placení služby veřejnoprávních médií mají svá pro a proti. Princip financování této služby pomocí poplatků je kritizován jeho odpůrci jako platba za službu, kterou si neobjednali, a i když nesledují ani vysílání české televize, ani neposlouchají český rozhlas, musí platit stejně jako, ti kteří obě tyto média sledují. Protiargumentem zastánců tohoto financování je zejména solidární princip účasti na výrobě a vysílání pořadů, které nejsou tak atraktivní pro komerční televize, což jsou hlavně programy pro národnostní menšiny, vzdělávací pořady, dokumenty, prostě pořady, k jejichž výrobě a vysílání se Česká televize zavázala jako člen organizace EBU (viz výše) a potažmo Česká republika přistoupením k Evropské unii a tím dodržováním doporučení a protokolů týkajících se této veřejnoprávního vysílání. Trochu podobný je i princip financování ze státního rozpočtu ať už je poplatek součástí daně z příjmu, jako v Nizozemí (viz) nebo je, jak u nás navrhuje iniciativa KO poplatkům, odvodem části vybraného DPH. Také platí všichni (skoro) jen to není tak vidět a ušetří se značný objem peněz za agendu spojenou s vybíráním poplatků. Tento princip by v zásadě neměl oběma zainteresovaným organizacím provozujícím vysílání ze zákona vadit, neboť jim zachovává stejnou výši finančních prostředků jako při výběru koncesionářských poplatků. Argument, že tím ztratí svou nezávislost a apolitičnost je zavádějící, jak už bylo vysvětleno v kapitole o návrhu na zrušení poplatků. Neřeší se však tím jeden z argumentů odpůrců financování tohoto vysílání ať už z kapes poplatníků, nebo ze státního rozpočtu a to je hospodaření obou institucí a České televize obzvláště. Slibované snižování zaměstnanců se nekoná, naopak se nabírají další. Nevím také, proč bych se měl podílet jako poplatník ať už daňový nebo koncesionář na výrobě filmů určených pro promítání v kinech, což je v posledních letech čím dál častější a česká televize se tím i chlubí. Nevím co je tak úžasného, že se prostřednictvím poplatků podílím na výrobě filmu a poté platím znovu, když na něj jdu do kina podívat. Vždyť vlastně poskytují tvůrcům díla prostředky na výrobu dvakrát, nehledě na to, že spousta filmových děl, na kterých se česká televize

jako spolu producent podílí, má pochybnou kvalitu a tak nízkou návštěvnost, že jako koncesionář vlastně pomáhám uhradit ztrátu v neúspěšném soukromém projektu. Stejně tak je hezké pro příznivce sportu, že každé dva, respektive čtyři roky bojuje Česká televize o vysílací práva z mistrovství světa, či Evropy ve fotbale, a pokaždé slyšíme jak je to drahé ale mají povinnost vůči koncesionářům tyto práva získat. Tuto povinnost nemají. Spíš tady jde o prestiž a hlavně možnost obhájit nákupy přenosové techniky a stávající počty lidí, bez kterých by tyto přenosy prý nešli realizovat. Vysílací práva z posledního Mistrovství Evropy ve fotbale získala televize Prima a kromě pár kritických výtek týkajících se kolísavých výkonů některých moderátorů nezvládla zprostředkovat tuto událost o nic hůře než televize veřejnoprávní a s nižšími náklady. A to zde nemluvíme o neustále modernizované a přistavované, dle mého značně luxusní budově České televize na Kavčích horách.

Nechci zde hodnotit a kritizovat hospodaření české televize, to ani není cílem této práce. Spíš chci tímto poukázat na některé argumenty zastánců placení televizních poplatků, že tento styl práce potřebujeme a proto tyto poplatky plaťme. Naopak úplně opačným řešením financování médií veřejné služby je zavedení možnosti přijímat tato vysílání jako placené služby. Stejně jako satelitní či kabelové televize na principu přeplaceného přístupu ke službě. Prostě platí ten, kdo se chce dívat. Samozřejmě by se tím příjem peněz od diváků snížil, ale za jedno by neexistovali neplatiči a s vymáháním nezaplacených poplatků a za druhé by musela Česká televize začít opravdu hospodařit jako kterýkoliv ekonomický subjekt, který si potřebuje na sebe vydělat.

Co se týká samotného řešení jak dál s koncesionářskými poplatky, tak vše závisí na tom jaká situace ohledně financování veřejnoprávních médií nastane. Pokud zůstanou koncesionářské poplatky jako zdroj financování této služby, souhlasím s názorem JUDr. Jana Rakušana, publikovaném v časopise Právní rozhledy koncem loňského roku, že by šlo hledat inspiraci u našich východních sousedů, na Slovensku, hlavně co se týká výběru od právnických osob. Za prvé, poplatek se tam platí – a to se týká jak právnických tak fyzických osob – pouze za zařízení primárně určené k příjmu televizního vysílání, čímž je vyřešena problematika počítačů a telefonů umožňujících za určitých podmínek toto vysílání přijímat a za druhé právnické osoby platí poplatek dle počtu zaměstnaných osob. Výhodou tohoto způsobu je snížení administrativy a vůbec zjednodušení celé agendy

kolem poplatků, nevýhodou, že na základě solidárního principu platí všechny právnické osoby, i když zařízení určené k příjmu vysílání nevlastní.

Ovšem spíše se přikláním k nápadu pánů Kožušníka a Svobody předloženému v Senátu na úplné zrušení koncesionářských poplatků, kdy by náhradou za ně dostávaly obě veřejnoprávní média část výnosu z daně z přidané hodnoty. Ušetření nákladů na vybírání a vymáhání nezaplacených poplatků, a zejména finanční úleva pro podnikatele i fyzické osoby byla popsána výše. Neřeší sice hospodárnost či plýtvání penězi v České televizi či rozhlasu, ale alespoň snímá z občanů břímě přímo nést náklady na financování služby, kterou si neobjednali a nemůžou ani nijak ovlivnit jak bude s jejich prostředky nakládáno.

## 12. English Summary

In this work are the historical reasons for the payment of license fees, their development over the years, their methods of selection, both in the Czech Republic and in selected European Union countries. Greater attention I paid the fees for the broadcasting of Czech Television, as a public medium to me seems more eyes and take it to the public and the political class more attention.

Part of the work is devoted to the notion of public service television and explain its function, which is defined by the Council of the European Union. It also explained the reasons for the payment of public service broadcasting and an outline of the management of one of these institutions - Czech Television. It is described a system of charging in selected countries in Europe, in particular, our nearest neighbors Slovakia and Germany. And I pointed to the country where the public media are financed by other means, mostly money from the state budget or as part of the tax when the money for this funding has also taken from individuals, but saves the relatively high cost of agenda needed to charging.

I spent great part of the theme selection license fees for body corporates, describing their principles and present as one of the cases where the deals are likely to qualify for unauthorized penalty for unrecorded television sets and had to deal with the Supreme Court, with a positive result for the defendant's "bad payers" . I have also addressed the issue of recovery of fees owed, as recently adopted a number of public cases that are of concern. This is mainly for the years 2005 and 2008 when the Czech Television tried to reach quite unfortunate manner alleged Delinquent charges and both from the legal as well as natural persons. The result has been strong criticism from the public. Related to this is the recently published initiative for the abolition of fees, which also mentions that although many issues are not dealt with management of Czech Television, but picks up the burden of the financial burden of individuals and businesses.

At the end of trying to explain the possible reasons for the opponents of the fees or at least my reasons in favor of a draft resolution to the charges, which was submitted recently to the assessment of the Chamber.



## 13. Seznam použitých zdrojů

### **Knižní zdroje:**

Radvan Michal. Zdanění majetku v Evropě. Praha: C.H.BECK, 2007

Rozehnal Aleš. Mediální zákony. Praha: ASPI, 2007

### **Časopisecké zdroje:**

Právní rozhledy, č.22, 2008

Právní rozhledy, č.13, 2007

### **Internetové zdroje:**

<http://www.ceskatelevize.cz>

<http://www.rozhlas.cz>

<http://www.radiotv.cz/televize-clanky>

<http://www.mkcr.cz>

<http://www.ipravnik.cz>

<http://ekonomika.idnes.cz>

<http://www.kopoplatkum.cz>

<http://ec.europa.eu>

<http://www.cpost.cz>

<http://www.podnikatel.cz>

[http://mam.ihned.cz/c4-10000015-10511520-105000\\_d-televize-bez-hranic](http://mam.ihned.cz/c4-10000015-10511520-105000_d-televize-bez-hranic)

<http://www.libinst.cz/clanky.php?id=545&highlight=media>

<http://www.aspi.cz>

<http://www.louc.cz/03/940303.html>

[http://www.europeum.org/disp\\_article.php?aid=432](http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=432)